

Raport

Nadleśnictwo Suwałki

z ankiety Nadl. Suwałki

2021

Lasy Nadleśnictwa Suwałki okiem mieszkańców

Raport

Nadleśnictwo Suwałki

z ankiety Nadl. Suwałki

2021

Lasy Nadleśnictwa Suwałki okiem mieszkańców

Raport opracowano na podstawie ankiety konkursowej skierowanej do mieszkańców Suwalszczyzny i osób zainteresowanych lasami Nadleśnictwa Suwałki

Autor opracowania: Radosław Lewoń

Zdjęcia: Radosław Lewoń, Tomasz Moćkun

Nadleśnictwo Suwałki
ul. Wojska Polskiego 1
16-400 Suwałki
tel. 87 56 64 295
suwalki@bialystok.lasy.gov.pl

Nadleśnictwo Suwałki pragnie serdecznie podziękować:

Mieszkańcom miasta Suwałki, okolicznych gmin oraz wszystkim zainteresowanym lasami Suwalszczyzny,

*za udział w badaniu ankietowym „Lasy Nadleśnictwa Suwałki okiem mieszkańców”,
dzięki któremu Państwa oceny, oczekiwania i obawy zostały lepiej poznane, za opinie,
sugestie oraz pomysły dotyczące różnych aspektów gospodarki leśnej.*

Lokalnym mediom i portalom informacyjnym,

*za pomoc w rozpowszechnieniu ankiety i zachęcanie mieszkańców Suwalszczyzny do
zabrania głosu w sprawie okolicznych lasów.*

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Nadleśnictwo Suwałki	4
2. Wyniki badań ankietowych „Lasy Nadleśnictwa Suwałki okiem mieszkańców”	7
2.1. Które lasy Pani/Pan odwiedza najczęściej (miejscowość)?	8
2.2. Co Pani/Panu podoba się w suwalskich lasach?.....	8
2.3. Co Pani/Panu nie podoba się w suwalskich lasach?.....	9
2.4. Czy Pani/Pan zna infrastrukturę turystyczną Nadleśnictwa Suwałki?	10
2.5. Co należy zmienić/zbudować, aby suwalskie lasy były przyjaźniejsze w rekreacji i turystyce leśnej?	10
2.6. Jakie Pani/Pana zdaniem Nadleśnictwo Suwałki powinno organizować wydarzenia edukacyjne i w jakiej formie?.....	11
Podsumowanie.....	12

Lasy Nadleśnictwa Suwałki okiem mieszkańców

Wstęp

W ostatnich latach na terenie Suwalszczyzny, podobnie jak w innych regionach Polski, obserwuje się wśród społeczeństwa coraz większe zainteresowanie prowadzoną gospodarką leśną. Następstwem tego jest ocena pracy leśników przez społeczeństwo. Nadleśnictwo Suwałki z chęci podążania za ciągle zmieniającymi się potrzebami społeczeństwa przygotowało formularz badający oczekiwania społeczne wobec lasów.

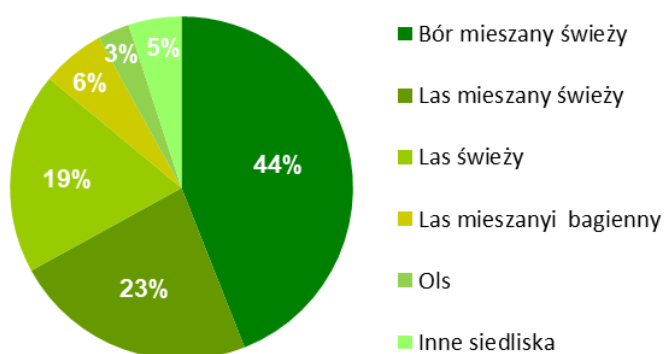
W czerwcu 2021 r. przeprowadzono drogą elektroniczną za pomocą formularza Google badania ankietowe. Ankieta składała się z trzech pytań zamkniętych i ośmiu pytań otwartych. Respondentów zapytano między innymi o to, co w suwalskich lasach się im podoba, a co nie; o znajomość tras edukacyjnych i turystycznych nadleśnictwa oraz poproszono o propozycje zmian dotyczących oferty turystycznej i edukacyjnej nadleśnictwa.

W celu zachęcenia mieszkańców Suwalszczyzny do wzięcia udziału w badaniu ogłoszono konkurs, w którym dla autorów najciekawszych odpowiedzi przygotowano nagrody. Zwycięzcy mieli możliwość wyboru nagrody, m. in.: dzień obserwacji pracy leśniczego, 20 sztuk jednorocznych sadzonek rodzimych gatunków drzew bądź nagrody rzeczowe. Informacje o konkursie zostały opublikowane na stronie Nadleśnictwa Suwałki, w mediach społecznościowych oraz w lokalnych serwisach informacyjnych.

Poniższy Raport opisuje wyniki przeprowadzonych badań pilotażowych. Poznanie oczekiwań mieszkańców wobec lasów będzie pomocą przy planowaniu leśnych zadań ochronnych, społecznych i gospodarczych.

1. Nadleśnictwo Suwałki

Nadleśnictwo Suwałki obejmuje swym zasięgiem powierzchnię ponad 14,3 tys. ha, z czego lasy stanowią 13 706, 59 ha. Północna część nadleśnictwa (obręb Puńsk) charakteryzuje się stosunkowo niewielkimi kompleksami leśnymi wpisanymi w krajobraz rolniczy. Urok wspomnianych wyżej lasów związany jest z mozaiką wzniesień przeplatanych strumykami, rzekami oraz jeziorami. Południe nadleśnictwa to część Puszczy Augustowskiej, której urzekające drzewostany sosnowe z udziałem świerka wyrosły na piaskach i żwirach. Zróżnicowanie terenu odzwierciedla się w strukturze siedlisk (Rys. 1.)

Rys. 1. Struktura siedlisk leśnych Nadleśnictwa Suwałki

Gospodarka leśna jest prowadzona według planu urządzenia lasu (PUL) sporządzanego na 10 lat, w którym znajdują się wytyczne dotyczące m.in. odnowienia, zabiegów pielęgnacyjnych i pozyskania drewna. Aktualnie realizowany jest plan na lata 2013-2020. W 2021 r. rozpoczęły się prace nad nowym planem na lata 2023-2032. Metody odnowienia zależą głównie od siedliska i przyszłego składu gatunkowego, np. sosna rośnie na ubogich siedliskach i ma wysokie wymagania światła, a zatem wymaga stosunkowo dużych przestrzeni otwartych. Odmienne wymagania przyrodnicze gatunków liściastych umożliwiają zastosowanie mniejszych powierzchni przy odnowieniu.

Nadleśnictwo Suwałki prowadzi zrównoważoną gospodarkę leśną, która charakteryzuje się: 1) przebudową drzewostanów na różnowiekowe i różnogatunkowe, bardziej dostosowane do warunków siedliskowych; 2) trwałością i stabilnością lasów; 3) wielofunkcyjnością (funkcje ochronne, społeczne i gospodarcze); 4) powiększaniem zasobów leśnych dzięki pozyskiwaniu drewna zgodnie z zasadą - wycina się mniej niż przyrasta (Rys. 2.).

Rys. 2. Użytkowanie lasu Nadleśnictwa Suwałki

Na terenie Nadleśnictwa odnawia się rocznie łącznie ok. 100 ha powierzchni, na której wysadzanych jest ponad 600 tys. sztuk sadzonek (Fot. 1). W 2020 r. posadzono ok. 648 tys. sadzonek, z czego ponad 30% stanowiły gatunki liściaste. Warto mieć na uwadze, że na powierzchni zrębu (czyli na powierzchni przeznaczonej usunięcia drzew) zostawia się min. 5% powierzchni starych drzew (min. 6 arów) do naturalnego rozpadu, a powierzchnia zostaje obsadzona nowym pokoleniem w przeciągu 5 lat (najczęściej 2 lat).

Odnowienie lasu (leśnictwo Hańcza)

2016

2021

Fot. 1. Odnowiona powierzchnia w perspektywie pięciu lat

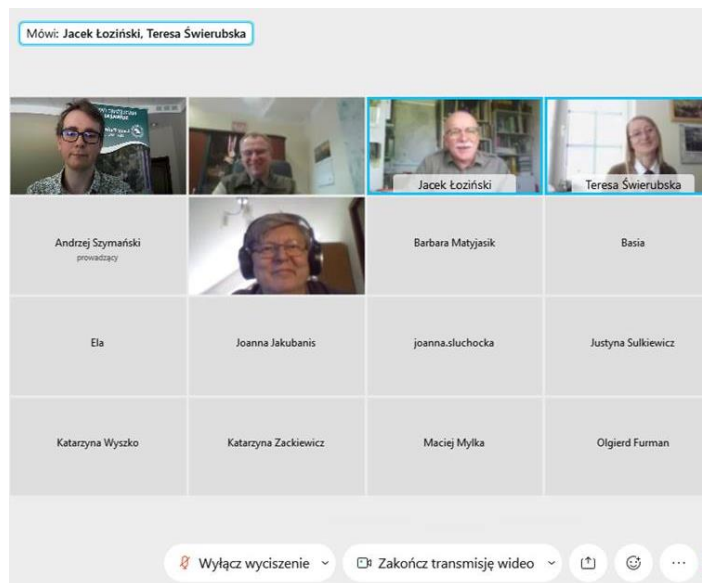
Lasy Nadleśnictwa Suwałki są lasami dla mieszkańców. Zapewniają nie tylko bezpieczne szlaki spacerowe, ale również trasy narciarskie, rowerowe, biegowe, szlak konny, ścieżki edukacyjne, parkingi leśne. Ponadto, prowadzona jest edukacja leśna

dla osób w każdym wieku. Nowością jest program „Zanocuj w lesie”, który umożliwia uprawianie bushcraftu na wyznaczonych obszarach leśnych.

Lubimy opowiadać lesie i swojej pracy

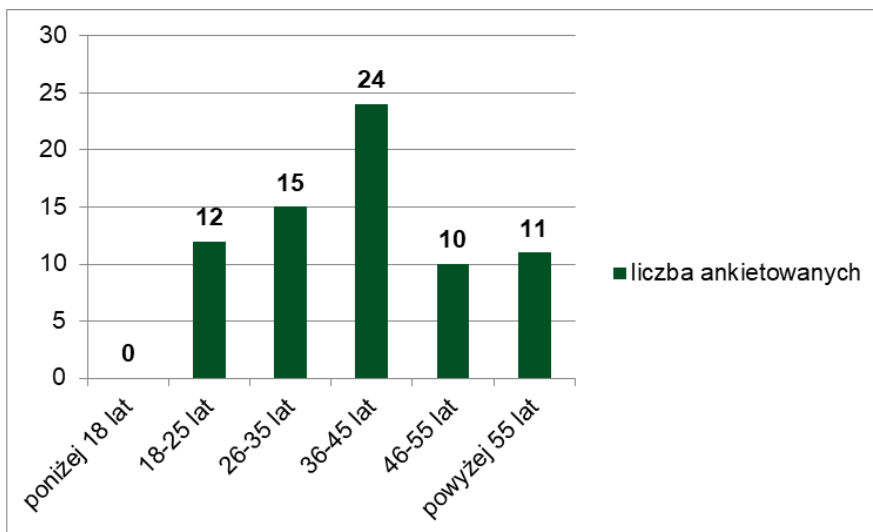
Fot. 2. Stoisko edukacyjne na Forest SHOW w Augustowie

Fot. 3. Suwalska Szkoła Leśna (online)

2. Wyniki badań ankietowych „Lasy Nadleśnictwa Suwałki okiem mieszkańców”

Ankietę wypełniły 72 osoby z czterech grup wiekowych: 18-25 lat, 26-35 lat, 36-45 lat, 46-55 lat i powyżej 55 lat. Najwięcej osób było w przedziale wiekowym 36-45 lat (33,3%), natomiast nikt poniżej 18 roku nie wypełnił formularza (Rys. 3).

Rys. 3. Struktura wieku respondentów

Grunty Nadleśnictwa Suwałki położone są na terenie miasta Suwałki i 10 gmin (Bakałarzewo, Nowinka, Suwałki, Jeleniewo, Przerośl, Wiżajny, Rutka-Tartak, Szypliszki, Puńsk, Krasnopol). Większość respondentów stanowią mieszkańcy Suwałk. Co ciekawe, pojawiły się głosy od mieszkańców z miejscowości położonych poza terytorium Nadleśnictwa (Tab. 1.).

Tab.1 Miejsce zamieszkania respondentów

Miejsce zamieszkania	liczba ankietowanych
Miasto Suwałki	51
Gmina Suwałki	10
Inne (mniej niż 3 powtórzenia)	
Gmina Bakałarzewo, Gmina Filipów, Gmina Jeleniewo, Gmina Nowinka, Gmina Przerośl, Gmina Puńska, Gmina Raczki, Gmina Szypliszki, Miasto Augustów, Miasto Kraków	

2.1. Które lasy Pani/Pan odwiedza najczęściej (miejscowość)?

W pierwszym pytaniu otwartym poproszono ankietowanych o wymienienie miejscowości, w okolicy których odwiedzają lasy. Respondenci poza miejscowościami często wskazywali na całe kompleksy Wigierskiego Parku Narodowego, Suwalskiego Parku Krajobrazowego czy Puszczy Augustowskiej (Tab. 2).

Tab.2. Lasy odwiedzane przez respondentów

Lokalizacja lasów najczęściej odwiedzanych przez respondentów	Liczba powtórzeń odpowiedzi
Wigierski Park Narodowy	36
Szwajcaria	35
Płociczno	17
Suwalski Park Krajobrazowy	9
Gawrych Ruda, Papiernia, Pijawne Polskie, Papiernia, Sobolewo	3
Inne (mniej niż 3 powtórzenia)	
Bakałarzewo, Bakaniuk, Becejły, Biała Woda, Bilwinowo, Bryzgiel, Cimochovizna, Czerwony Krzyż, Jeleniewo, Kaletnik, Kalinowo, Krasny Bór, Krewiany, Lipniak, Leszczewek, Mała Huta, Mikołajewo, Nowa Pawłówka, Nowa Wieś, Nowinka, Pijawne Ruskie, Poddubówek, Puszcza Augustowska, Rutka Tartak, Smolniki, Okuniowiec, Stakuny, Stary Folwark, Studzieniczna, Szofłany, Trzciane, Węgielnia.	

2.2. Co Pani/Panu podoba się w suwalskich lasach?

Las stanowi przestrzeń, w której każda zainteresowana osoba może znaleźć coś dla siebie. Ważne, aby dla użytkowników las był atrakcyjny, dlatego zapytano ankietowanych, co im podoba się w lesie (Tab. 3.).

Tab. 3. Cechy lasów uważane za atrakcyjne przez respondentów

Co podoba się w suwalskich lasach?	Liczba powtórzeń odpowiedzi
Cisza, spokój	26
Zieleń	22
Stare drzewa	14
Możliwość spotkania dzikich zwierząt	14

Infrastruktura turystyczna	8
Bogactwo runa leśnego	6
Inne (mniej niż 3 powtórzenia)	
Lasy wyłączone z polowań i gospodarki leśnej, brak ludzi, brak śmieci w lesie lasów, szybkie odnowienia wyciętych powierzchni, mieszkańcy.	

2.3. Co Pani/Panu nie podoba się w suwalskich lasach?

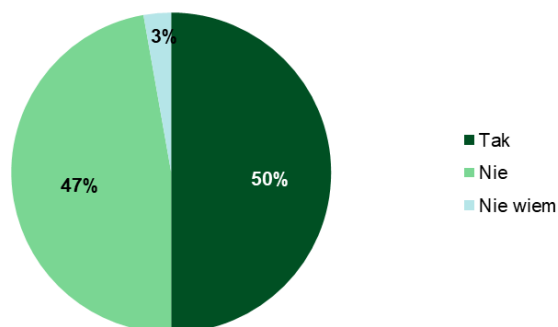
Respondentom najbardziej nie podoba się w suwalskich lasach wycinka drzew oraz śmieci w lesie. Sześciu respondentów uważa, że jest wszystko w porządku. Ponadto, w tym pytaniu pojawiło się stosunkowo wiele spostrzeżeń indywidualnych dotyczących sposobu uatrakcyjnienia lasów (Tab. 4.).

Tab. 4. Co budzi negatywne emocje wśród odwiedzających lasy

Co nie podoba się w suwalskich lasach?	Liczba powtórzeń odpowiedzi
Wycinka drzew	26
Śmieci w lesie	23
Motory i quady	7
Jest wszystko w porządku	6
Zakazy wstępu	3
Inne (mniej niż 3 powtórzenia)	
Brak ławek, brak miejsc do rozpalania ogniska, brak toalet w miejscach postoju pojazdów, brak współpracy nadleśnictwa z samorządem, częstotliwość patroli straży leśnej, gatunki inwazyjne, wielkość obszarów leśnych w programie zanocuj w lesie, mała liczba miejsc postoju pojazdów, stan dróg, zachowanie odwiedzających lasy, zakładanie monokultur, komary i kleszcze,	

2.4. Czy Pani/Pan zna infrastrukturę turystyczną Nadleśnictwa Suwałki?

Połowa respondentów wymieniła nazwę bądź lokalizację infrastruktury turystycznej i edukacyjnej nadleśnictwa (Rys. 4.), co trzecia osoba wymieniała nazwy ścieżek Wigierskiego Parku Narodowego, a co dziesiąta Suwalskiego Parku Krajobrazowego.

Rys. 4. Znajomość respondentów infrastruktury turystycznej Nadleśnictwa Suwałki

2.5. Co należy zmienić/zbudować, aby suwalskie lasy były przyjaźniejsze w rekreacji i turystyce leśnej?

Respondenci mieli dość zróżnicowane odpowiedzi co do rozbudowy infrastruktury turystycznej na terenie nadleśnictwa. Najczęściej respondenci proponują stworzenie dodatkowych ścieżek/tablic edukacyjnych, miejsc odpoczynku i koszy na śmiecie. Co ciekawe, wiele osób uważa, że nie ma potrzeby rozbudowy infrastruktury turystycznej (Tab. 5.)

Tab. 5. Propozycje respondentów rozbudowy infrastruktury turystycznej Nadleśnictwa Suwałki

Co należy zmienić/zbudować, aby suwalskie lasy były przyjaźniejsze w rekreacji i turystyce leśnej?	Liczba powtórzeń odpowiedzi
Dodatkowe ścieżki/tablice edukacyjne	15
Miejsca odpoczynku/schronienia przed deszczem	14
Jest w porządku	10
Kosze na śmiecie	9

Inne nie związane z pytaniem	8
Miejsca postoju pojazdów	7
Postawić ławki	6
Mapy dróg leśnych	5
Miejsca do rozpalania ogniska	4
Inne (mniej niż 3 powtórzenia)	
Sprzątanie gałęzi z lasu, punkty widokowe, siłownia na powietrzu, większa liczba kamer w lesie, większa dbałość o stan trasy narciarskiej, bazy do bushcraftu, „Nieplac zabaw”, Wodopoje dla zwierząt, większe zalesianie.	

2.6. Jakie Pani/Pana zdaniem Nadleśnictwo Suwałki powinno organizować wydarzenia edukacyjne i w jakiej formie?

Najwięcej odpowiedzi nie było związanych bezpośrednio z pytaniem, tylko z krytyką, często emocjonalną, leśników i gospodarki leśnej. Najwięcej odpowiedzi dotyczyło organizacji zajęć bezpośrednio w terenie. Pojawiły się również pomysły urozmaicenia zagadnień leśnych tematyką survivalu i historią regionu (Tab. 6.).

Tab. 6. Propozycje respondentów wydarzeń edukacyjnych

Jakie Pani/Pana zdaniem Nadleśnictwo Suwałki powinno organizować wydarzenia edukacyjne i w jakiej formie?	Liczba powtórzeń odpowiedzi
Inne (nie związane bezpośrednio z pytaniem)	14
Spacery z leśniczym/przewodnikiem w lesie	13
Gry terenowe	10
Targi, pikniki, festyny, ogniska	9
Zawody sportowe	8

Zajęcia w szkołach	7
Sprzątanie lasu	7
Sadzenie lasu	5
Zajęcia z elementami sztuki przetrwania	3
Środki edukacyjne nawiązujące do historii regionu	2
Zajęcia online	1

Podsumowanie

- 1) Przeprowadzone badania miały charakter pilotażowy. Liczba respondentów nie jest reprezentatywna, jednakże udzielone odpowiedzi umożliwiają na wstępne poznanie oczekiwań społecznych.
- 2) Badania wykazały, że przyszłość suwalskich lasów jest równoważna dla wszystkich, niezależnie od grupy wiekowej.
- 3) Respondenci najczęściej odwiedzają lasy w pobliżu miejsca zamieszkania.
- 4) Sposób gospodarowania i oczekiwania społeczeństwa są bardzo niejednorodne. Na podstawie wyników można odnieść wrażenie, że społeczeństwo odbiera las „wzrokowo”, a każda zmiana/zaburzenie w lesie wynikające z prowadzenia gospodarki leśnej (np. pozyskanie drewna) czy skutków udostępniania lasów (np. śmieci w lesie) budzi wśród społeczeństwa negatywne emocje. Nie ma nigdy dwóch takich samych lasów. Lasy nie są układem stałym i podlegają procesom naturalnym, które w lasach gospodarczych są respektowane m.in. podczas planowania drzewostanów oraz wymiany pokoleń.
- 5) Ankietowani często odpowiadali bazując na obserwacji (np. wycinka drzew, śmieci w lesie, zakaz wstępu), część osób zaproponowała indywidualne przemyślenia w kwestii troski o las jak np. dodatkowe kamery i patrole straży leśnej, kosze na śmieci, toalety na miejscach parkingowych.
- 6) Infrastruktura Nadleśnictwa jest średnio znana społeczeństwu, a propozycja zmian nie ma dużego nacisku na jej rozwój. Ankietowani wybierając się do lasu poszukują głównie spokoju, zieleni, starych drzew i możliwość spotkania dzikich zwierząt.

Odpowiedzi, co do zmian w infrastrukturze turystycznej odnoszą się głównie do przeciwdziałania negatywnym skutkom udostępnienia lasu oraz do miejsc odpoczynku.

- 7) Edukacja leśna powinna być skierowana do osób w różnym wieku i nastawiona na rozmowy o lesie ze społeczeństwem w terenie.